

Článok: Marta Weberová

Materská dovolenka (MD)

MD = Dovoľenka, teda pracovné ospravedlnené voľno, ktoré poskytuje zamestnávateľ svojej zamestnankyni/zamestnancovi na základe „Žiadost' o materské“, kde v časti „D. Potvrdenie zamestnávateľa“ potvrdzuje zamestnávateľ dátum, od kedy poskytuje zamestnankyni/zamestnancovi MD.

Je to vlastne žiadosť zamestnankyne/zamestnanca

o MD u zamestnávateľa! Bez takejto potvrdennej žiadosti, nie je možné na MD nastúpiť. Teda o MD môžu požiadať len zamestnané ženy/otcovia.

Zamestnávateľ nemôže neposkytnúť MD, ak o ňu zamestnankyňa/zamestnanec požiada predložením tlačiva.

Tlačivo žiadosti o materskú poskytuje lekár alebo sociálna poisťovňa.

Kto má nárok na MD:

- * každá tehotná žena, budúca mamička,
- * otec dieťaťa,
- * iná oprávnená osoba

Dátum nástupu na MD určí lekár – gynekológ u ženy, ten však musí byť minimálne 6 a maximálne 8 týždňov pred pôrodom.

MD u otca závisí od dohody rodičov a veku dieťaťa (do troch rokov veku dieťaťa, na ktoré sa MD poskytuje).

Aká je dĺžka MD:

- * 34 týždňov pri jednom dieťati a vydatá matka,
- * 37 týždňov osamelá mamička (slobodná, nevydatá),
- * 43 týždňov ak sa narodilo viac detí naraz (dvojčiky, trojičky ...),
- * 14 týždňov ak dieťaťko matke zomrelo,
- * 2 týždne ak dieťaťko zomrelo neskôr (dva týždne od jeho úmrtia, pokiaľ tento čas neprekročí maximálnu možnú dobu na čerpanie materskej dovolenky),

* 28 týždňov ak čerpá MD otec (tzv. Otcovská dovolenka), otec môže MD čerpať najdlhšie do dovŕšenia veku 3 rokov dieťaťa,

* 31 týždňov osamelý otec s jedným dieťaťom,

* 37 týždňov osamelý otec pri starostlivosti otca o dve alebo viac detí.

Zároveň platí, že otec môže poberať materské najdlhšie do dovŕšenia troch rokov veku dieťaťa. Z toho vyplýva, že otec by mal nastúpiť na materské najneskôr 28/31/37 týždňov pred dovŕšením troch rokov veku dieťaťa, inak sa sám ukráti o časť doby, počas ktorej by mohol materské poberať.

* 28 týždňov ak ide o adoptívnych rodičov a jedno dieťa,

* 37 týždňov ak ide o adoptívnych rodičov viacerých detí.

Materský príspevok (MP – Materské)

MP = je dávka nemocenského poistenia, ktoré sa poskytuje z dôvodu tehotenstva alebo starostlivosti o dieťa. Vypláca ho Sociálna poisťovňa.

Žiadosť o materské je žiadosťou o finančný príspevok a na ten majú nárok aj SZČO a ostatné ženy/otcovia, ktoré/ktorí splnili podmienku nároku na materské.

Po narodení dieťaťa musí rodič čo najskôr poisťovni nahlásiť rodné číslo dieťaťa, aby mohol materské poberať naďalej.

Podmienky nároku na MP (matka/otec):

- minimálne 270 dní nemocenského poistenia za posledné dva roky pred vznikom MD (nemusia byť nepretržité), ak má zamestnankyňa/zamestnanec viacero nemocenských poistení, musí 270 dní splniť z každého nemocenského poistenia osobitne (ak si chce uplatniť MP z každého z nich),
- poistenkyňa/poistenec musí byť stále nemocensky poistená/poistený, pri vzniku MD, alebo musí byť aspoň v ochrannej lehote.

Ochranná lehota tehotnej poistenkyne

Poistenkyňa, ktorej nemocenské poistenie zaniklo v období tehotenstva, vznikne nárok na materské v prípade, ak jej ku dňu začiatku šiesteho týždňa pred očakávaným dňom pôrodu určeným lekárom alebo skutočným dňom pôrodu trvala ochranná lehota (ochranná lehota je **osem mesiacov** od zániku nemocenského poistenia).

Ochranná lehota iného poistenca (napr. otca) je **sedem dní** po skončení poistenia, ak poistenie netrvalo sedem dní, tak najviac toľko dní, koľko poistenie trvalo.

Z čoho sa počíta MP (matka/otec):

MP = Nemocenská dávka

MP sa počíta z denného vymeriavacieho základu (DVZ)

DVZ = podiel vymeriavacieho základu (hrubého príjmu) v rozhodujúcom období a **počtu kalendárnych dní** rozhodujúceho obdobia (RO).

Z rozhodujúceho obdobia sa pri tomto výpočte vylúčia dni, za ktoré sa podľa § 140 zákona o sociálnom poistení poistné neplatí, napríklad dni PN, OČR, NV, A.

DVZ je vlastne priemerný hrubý príjem pripadajúci na jeden kalendárny deň rozhodujúceho obdobia

Materské je 75% denného vymeriavacieho základu (DVZ) za jeden kalendárny deň.

DVZ môže byť v roku 2018 najviac 59,9672 eura. Výška materského priznaného v roku 2018 môže byť až 1394,30 eura.

Pre materské, ktoré sa začína poskytovať **v roku 2019** platí, že DVZ môže byť **najviac suma 62,7288 eura.**

Ak má matka dve nemocenské poistenia súčasne – napríklad povinné poistenie zamestnanca v pracovnom pomere a súčasne povinné nemocenské poistenie SZČO (alebo

súčasne nemocenské poistenie z dohody, či ďalšieho pracovného pomeru), nárok na materské sa posudzuje osobitne z každého poistenia.

Ak má matka/otec dve a viac nemocenských poistení súčasne a zo všetkých poistení má nárok na materské, osobitne sa určí DVZ č. 1 z prvého poistenia, osobitne DVZ č. 2 z druhého poistenia atď.. Následne sa všetky DVZ sa spočítajú a materské je 75% z tohto súčtu. Aj tu ale platí, že súčet DVZ je v roku 2018 ohraničený hodnotou 59,9672 eura.

V prípade zamestnankyne/zamestnanca a vzniku nového zamestnania sa materské vypočíta z vymeriavacieho základu dosiahnutého v novom zamestnaní ak sa poistné v novom zamestnaní pred nástupom na materské zaplatilo najmenej za 90 kalendárnych dní (do počtu 90 dní sa nepočítajú dni, za ktoré sa podľa § 140 ZSP poistné neplatí). Tento často používaný spôsob dosiahnutia vyššieho materského však vyžaduje:

- * musí ísť o nového zamestnávateľa - nie o novú pracovnú zmluvu u toho istého zamestnávateľa
- * pôvodné zamestnanie musí skončiť pred nástupom na materské - ak ide o matku, ktorá je povinne poistená ako SZČO, musí podnikanie pred nástupom na materské ukončiť alebo pozastaviť.

Matka/Otec, ktorá/ktorý poberá materské z poistenia zamestnanca, nesmie mať z tohto zamestnania príjem za aktívnu prácu, nesmie v tomto zamestnaní pracovať.

Môže však dostať dodatočne vyplatenú odmenu za prácu vykonanú pred nástupom na materskú. Alebo môže mať vyplatený príjem nie za prácu ale napríklad príspevok zo sociálneho fondu.

Matka/Otec však môže mať príjem z iného zamestnania, z ktorého materské nepoberá. Napríklad z novo uzatvoreného pracovného pomeru (aj u toho istého zamestnávateľa – pozor, podľa § 50 Zákonníka práce musí ísť o iný druh práce) alebo z dohody, môže si založiť živnosť a pod. V čase, kedy bude poberať materské a bude mať príjem z iného zamestnania, resp. iného pracovnoprávneho vzťahu, sa podľa § 140 ZSP platí do Sociálnej poisťovne len poistné na úrazové poistenie (ktoré platí zamestnávateľ).

Rovnaké podmienky platia aj pre „Otcovskú“ dovolenku a poberanie MP, s výnimkou dĺžky trvania MD.

SÚBEH MATERSKÉHO od 1.1. 2019

V prípade, že v rodine budú mať nárok na čerpanie materského obaja rodičia – otec na staršie dieťa vo veku do 3 rokov, matka na novonarodené dieťa – Sociálna poisťovňa na rozdiel od stavu platného do 31.12.2018 prizná od 1.1.2019 materské obom rodičom súbežne.

Okrem súbežného poberania materského, bude po novom možné, aby jeden z rodičov poberal materské a druhý rodičovský príspevok. Do 31.12. 2018 platí, že ak by otec nastúpil na materskú dovolenku a matka by bola na rodičovskej dovolenke s druhým dieťaťom, nedostávala by rodičovský príspevok.

REŤAZOVÉ PÔRODY od 1.1. 2019

Pri reťazových pôrodoch sa druhá materská vypočíta z pravdepodobného denného vymeriavacieho základu (a nie z minimálneho základu) aj vtedy, ak v rozhodujúcom období (predchádzajúci rok) nemala matka príjem z dôvodu práceneschopnosti súvisiacej s jej tehotenstvom. Do 31.12.2018 to je tak, že ak v rozhodujúcom období matka nemala vymeriavací základ (nemala príjem) a v časti rozhodujúceho obdobia bola práceneschopná, materská sa vypočíta z minimálneho vymeriavacieho základu.

Rodičovská dovolenka (RD)

Po vyčerpaní MD a MP, môže rodič pokračovať čerpaním RD a RP.

O RD však musí písomne požiadať svojho zamestnávateľa a to najneskôr mesiac pred nástupom na RD.

Počas RD dochádza u zamestnávateľa k prerušeniu poistenia v SP a tak je potrebné, ak poistenec má záujem, aby si o dôchodkové poistenie požiadal sám na pobočke SP.

RD = do troch rokov veku dieťaťa, prípadne do 6 rokov veku dieťaťa, ak si to vyžaduje zdravotný stav dieťaťa a lekár o tom vystavil potvrdenie.

Rodičovský príspevok (RP)

RP = štátny príspevok a vypláca ho štát, na základe žiadosti rodiča.

Výška RP pre rok 2018 = 214,70 €/mesačne

Výška RP pre rok 2019 = 220,70 €/mesačne

Podmienkou pre výplatu RP je osobná starostlivosť rodiča o dieťa a trvalý, alebo prechodný pobyt v SR.

RP a dôchodkové poistenie

1. januára 2018 nadobudla účinnosť novela zákona o sociálnom poistení. Tá sa dotkla okrem iného i povinnosti rodičov prihlasovať sa a odhlasovať z dôchodkového poistenia v Sociálnej poisťovni. Ubudla im tak určitá administratíva a navštevovanie úradov.

Zamestnaná/ý matka/otec (pracovný pomer trvá) ak sa materské poberá

- prihlasovanie a odhlasovanie na dôchodkové poistenie matka/otec nerieši. Sociálna poisťovňa a úrad práce si medzi sebou postúpia informácie. Nie je potrebné sa preto prihlasovať v prípade prechodu z materského na rodičovský príspevok, ani odhlasovať keď sa matka/otec vracia naspäť do zamestnania. Informácia o tom, že dôchodkové poistenie (ako poistenec štátu) vzniklo a zaniklo príde na adresu poistenca.

Ak matke nevznikol nárok na materské, ale má priznaný RP od narodenia dieťaťa

- na dôchodkové poistenie matku prihlásia automaticky a dostanete o tom oznámenie zo Sociálnej poisťovne.

Kto si musí podať prihlášku na dôchodkové poistenie, ak chce byť poistenec štátu?

Mamička, ktorá sa stará o dieťa do veku šesť rokov a nemá nárok na rodičovský príspevok. Prihlasuje sa prostredníctvom Registračného formulára a priloží fotokópiu rodného listu dieťaťa. Prihlásiť sa dá aj spätne, od 1.1.2018 (najsôr od narodenia dieťaťa).

Kedy môže byť rodič poistencom štátu na účely dôchodkového poistenia

Poistencom štátu na účely dôchodkového poistenia (odvody na dôchodok), keď za osobu platí poistenie štát je okrem iných i fyzická osoba (rodič alebo osvojiteľ dieťaťa, prípadne jeho manžel/manželka, osoba, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia príslušného orgánu),

- * ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku (o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom po dovŕšení veku šesť rokov, najdlhšie do veku 18 rokov) a
- * nie je dôchodkovo poistená ako zamestnanec (ani ako dohodár) alebo SZČO.

Riadnu starostlivosť o dieťa môže vykonávať rodič sám alebo i prostredníctvom inej plnoletej osoby, prípadne je dieťa v jasličkách alebo materskej škole. Takže môžete byť poistenec štátu aj vtedy, ak dieťa chodí do škôlky a rodič je v podstate doma (nesmiete byť zamestnanec alebo povinne poistená samostatne zárobkovo činná osoba).